

Nota reserves en voorzieningen 2019

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doelstelling.....	4
1.3	Aanpak.....	4
1.4	Wettelijk kader.....	4
2	Reserves en Voorzieningen	5
2.1	Reserves.....	5
2.2	Voorzieningen	6
2.3	Bespaarde rente.....	6
3	Spelregels reserves en voorzieningen.....	8
3.1	Algemene reserves	8
3.1.1	Instellingscriteria algemene reserves	8
3.1.2	Mutaties algemene reserves	9
3.2	Bestemmingsreserves	9
3.2.1	Instellingscriteria bestemmingsreserves	9
3.2.2	Mutaties bestemmingsreserves	9
3.2.3	Opheffen reserves.....	10
3.2.4	Wijzigen van doel of bestemming	10
3.2.5	Presentatie in de jaarrekening.....	10
3.3	Voorzieningen	10
3.3.1	Instellingscriteria voorzieningen.....	10
3.3.2	Mutaties voorzieningen	11
3.3.3	Opheffen voorzieningen	11
3.3.4	Wijzigen van doel of bestemming	11
3.3.5	Presentatie in de jaarrekening.....	11
3.4	Renteberekening reserves en voorzieningen.....	12
4	Actueel overzicht reserves en voorzieningen.....	13
4.1	Overzicht reserves	14
4.2	Overzicht voorzieningen	19

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In onze financiële verordening is in artikel 10 lid 2 vastgelegd dat het college de raad per raadsperiode een geactualiseerde nota reserves en voorzieningen aanbiedt.

Deze nota wordt door de raad vastgesteld en hierin is opgenomen:

- het vormen en het besteden van reserves;
- het vormen en het besteden van voorzieningen.

1.2 Doelstelling

Doel van deze nota is de (nieuwe) beleidsregels voor de reserves en voorzieningen vast te leggen. Met deze nota Reserves en voorzieningen stelt de raad kaders en heeft de raad een actueel inzicht in welke reserves en voorzieningen de gemeente tot haar beschikking heeft. Het algemene uitgangspunt is terughoudendheid bij het instellen van reserves en voorzieningen. Het beperken van de reserves en voorzieningen bevordert de inzichtelijkheid in de financiële positie van de organisatie. Als het gaat om het realiseren van een bepaald beleidsdoel, loopt dit zoveel mogelijk via de exploitatie.

1.3 Aanpak

De bestaande reserves zijn op de volgende onderdelen getoetst:

- Wordt voldaan aan de BBV voorschriften;
- Is het doel van de reserve nog actueel;
- Kunnen reserves worden samengevoegd;
- Moeten reserves worden gesplitst;
- Hoe hoog moet het saldo van de reserve zijn voor het te realiseren doel.
- Kunnen voor betreffende investeringen de toekomstige afschrijvingen bekostigd worden.

1.4 Wettelijk kader

De nota Reserves en Voorzieningen is primair bedoeld als kader-stellend instrument voor de raad. De nota is een uitwerking van artikel 212 van de Gemeentewet, het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en onze financiële verordening.

2 Reserves en Voorzieningen

In dit hoofdstuk worden de definities en kenmerken van de reserves en voorzieningen nader beschreven. Het betreft de uitwerking van de reserves en de voorzieningen die zijn vastgelegd in de artikelen 42 t/m 45 van het BBV.

Het belangrijkste verschil tussen reserves en voorzieningen is de aanwending.

Reserves behoren tot het eigen vermogen. Ze zijn in principe vrij aanwendbaar en de raad kan een besluit nemen over een andere aanwending.

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen. Voorzieningen moeten dekkend zijn voor de achterliggende verplichting of het risico waarvoor ze zijn gevormd en zijn dus niet vrij aanwendbaar.

2.1 Reserves

De reserves worden omschreven als vermogensbestanddelen, die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vrij zijn te besteden.

In artikel 43, lid 1 van het BBV worden de reserves onderscheiden in:

- de algemene reserve;
- de bestemmingsreserves.

Algemene reserve

De algemene reserve vormt het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente waaraan geen specifieke bestemming is gegeven. De algemene reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers. Tekorten en overschotten op de jaarrekening komen ten laste van respectievelijk ten gunste van de algemene reserve.

In de jaarrekening wordt voorgesteld hoe dit overschot moet worden bestemd.

Bestemmingsreserve

Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan door de raad vooraf een bepaalde bestemming is toegekend (artikel 43 lid 2 van het BBV). Deze is ingesteld om de kosten voor het realiseren van het doel te betalen. Zij hebben daarmee een expliciet bestedingskarakter. De raad heeft de bevoegdheid om de bestemming van een reserve te wijzigen.

Functies van de reserves

Het gemeentelijke vermogen kent de volgende functies:

- *de bufferfunctie*: houdt verband met het opvangen van onverwachte financiële tegenvallers;
- *de bestedingsfunctie*: de bestemmingsreserves en voorzieningen zijn bewust ingesteld om middelen ervan te besteden voor het realiseren van een bepaalde activiteit of bepaald doel, respectievelijk de kosten van die activiteit of dat doel te dekken.
- *financieringsfunctie*: hieruit kan vermogen als financieringsmiddel van kapitaalinvesteringen worden ingezet zodat geen externe financiering hoeft te worden aangetrokken;
- *de egalisatiefunctie*: zorgt ervoor dat bepaalde kosten gedurende een aantal jaren kunnen worden geëgaliseerd.
- *de inkomensfunctie*: De gemeente betaalt geen rente over het eigen vermogen. De bespaarde rente kan op verschillende manieren worden besteed. Besparingen

kunnen afhankelijk van de gemaakte keuzes daarin incidenteel of structureel worden gebruikt als dekking van de begroting of aan het eigen vermogen worden toegevoegd.

Hiernaast vormt het ook een onderdeel van het weerstandsvermogen. Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken om tegenvallers op te vangen zonder dat dit gevolgen voor de bedrijfsvoering heeft. Het weerstandsvermogen geeft de relatie weer tussen de weerstandscapaciteit en het totaal aan risico's waarvoor geen voorziening is getroffen of verzekering is afgesloten. In de paragraaf Weerstandsvermogen & risicobeheersing wordt jaarlijks bij de begroting en de rekening inzicht gegeven in de omvang van de weerstandscapaciteit.

2.2 Voorzieningen

In artikel 44 van het BBV is het volgende opgenomen:

1. Voorzieningen worden gevormd wegens:
 - a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
 - b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
 - c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
 - d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen. Dit zijn , investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. zie artikel 35 lid 1b.
2. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, lid b.
3. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

De voorzieningen worden omschreven als afgezonderde vermogensbestanddelen die worden gevormd voor voorzienbare verplichtingen tegenover derden waarvan het bestaan en de omvang nog onzeker zijn maar wel redelijkerwijs kunnen worden ingeschat. Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen van de gemeente, omdat deze gelden niet vrij beschikbaar zijn. Ze maken daarom ook geen deel uit van het weerstandsvermogen.

Toevoegingen aan de voorzieningen worden als last in de exploitatiebegroting opgenomen. De onttrekkingen worden rechtstreeks ten laste van de voorziening geboekt en blijven buiten de exploitatiebegroting.

2.3 Bespaarde rente

In artikel 2 lid 4 van het BBV staat dat de berekende bespaarde rente over het eigen vermogen en de voorzieningen moet worden opgenomen onder de baten in de exploitatie.

Jaarlijks wordt de rentbate van de reserve “Gezondheidszorg v.m. gemeente Beilen” als dotatie weer aan het saldo van deze reserve toegevoegd. Dit is conform de voorwaarde waarop in het verleden de schenking van het Groene Kruis is aanvaard.

Rente bijschrijving aan voorzieningen is volgens artikel 45 van het BBV niet toegestaan.

De saldo's van de voorzieningen dienen toereikend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Toevoegingen mogen alleen zijn gebaseerd op de tijdige opbouw van de noodzakelijke omvang van de voorziening.

De commissie BBV heeft in juli 2016 een nieuwe notitie rente gepubliceerd.

Hierin staan stellige uitspraken die moet worden opgevolgd en aanbevelingen die opgevolgd mogen worden.

De volgende stellige uitspraak staat in de notitie:

Als er wel een rentevergoeding over het eigen vermogen en/of de voorzieningen wordt berekend, dan is deze vergoeding maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen.

Conform deze stellige uitspraak wordt de rentevergoeding berekend.

Hiernaast staat de volgende aanbeveling in de notitie:

Alhoewel in het BBV de mogelijkheid vooralsnog blijft bestaan om een rentevergoeding (of een vergoeding voor de inflatie) over het eigen vermogen en de voorzieningen te berekenen en deze door te belasten aan de taakvelden, adviseert de Commissie BBV vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie deze systematiek niet (meer) toe te passen.

Al jaren wordt de methode toegepast om een rentevergoeding te berekenen over de reserves. Er is in verband met consistentie voor gekozen deze systematiek niet aan te passen. Indien de aanbeveling zou worden gevolgd, leidt dat tot een nadeel in de exploitatie.

Onze financieringsmiddelen bestaan uit leningen en reserves. Gedurende de looptijd van een lening moet rente worden betaald. Dezelfde lijn passen we ook toe bij onze eigen reserves.

Deze gezamenlijke rentekosten worden verdeeld via een renteomslag over alle investeringen. Op grond van de aanbeveling vervallen de rentekosten over onze reserves en wordt de post rentekosten lager. Dit levert een voordeel in de kostprijsberekening van afval en riolering op maar tegelijk voor hetzelfde bedrag een nadeel in de exploitatie van de algemene dienst.

Om deze situatie te voorkomen is er voor gekozen de aanbeveling om geen rentevergoeding meer te berekenen over het eigen vermogen en de voorzieningen niet op te volgen.

3 Spelregels reserves en voorzieningen

Het beleid ten aanzien van de reserves en voorzieningen vormt geen op zichzelf staand beleid maar sluit aan op onze financiële verordening en maakt onderdeel uit van het algemeen financieel beleid van de gemeente.

Conform artikel 212 van de Gemeentewet heeft de gemeente Midden-Drenthe een financiële verordening vastgesteld. In artikel 14 van de vastgestelde financiële verordening is het volgende opgenomen:

Artikel 14. Financieringsfunctie

Lid 3 Het college neemt bij interne financieringsmiddelen de volgende richtlijnen in acht:

- a. de gemeentelijke reserves en voorzieningen worden gebruikt als intern financieringsmiddel;
- b. de rente die wordt berekend over de interne financieringsmiddelen wordt bepaald overeenkomstig artikel 11 lid 6.

Artikel 11. Kostprijsberekening

6. Het rentepercentage voor de rentevergoeding over de reserves en voorzieningen in de omslagrente voor de kostprijsberekening als bedoeld in het vijfde lid, wordt jaarlijks met de begroting vastgesteld. De hoogte van het rentepercentage voor de rentevergoeding over de reserves en voorzieningen wordt bepaald aan de hand van de bij de begroting geraamde rentekosten als percentage van de opgenomen langlopende leningen, kortlopende leningen en kredieten. De uitkomst van dit rentepercentage voor de rentevergoeding over de reserves en voorzieningen wordt binnen een marge van 0,5 % naar boven of naar beneden op een veelvoud van een half procent afgerond.

Voor de beleidsuitgangspunten ten aanzien van de reserves geldt, dat het moet passen binnen het algemeen financieel beleid. Dit ter bevordering van een integrale beleidsafweging. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de wettelijke voorschriften omtrent reserves en voorzieningen zoals beschreven in hoofdstuk 2.

3.1 Algemene reserves

3.1.1 Instellingscriteria algemene reserves

De algemene reserves behoren tot het eigen vermogen van de gemeente en dienen als inkomensfunctie (bespaarde rente), bufferfunctie (dekking van risico's), ontwikkeling nieuw beleid en overhevelingsbeleid.

We hebben twee algemene reserves

- a. Een algemene reserves. De omvang van de algemene reserve is vastgesteld op € 3 miljoen.
- b. Reserve weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie. Voordelen in de bouwgrond worden toegevoegd aan de reserve. Eventuele afboekingen worden onttrokken aan deze reserve. Jaarlijks wordt bij de jaarrekening getoetst of het saldo noodzakelijk is om de mogelijke toekomstige tekorten in de bouwgrond af te dekken. Een eventuele vrijval komt ten gunste van de exploitatie.

3.1.2 Mutaties algemene reserves

Het muteren op de reserves vindt op de volgende wijze plaats:

- Toevoegingen aan reserves moeten altijd door de raad worden goedgekeurd. Deze goedkeuring is zichtbaar bij een begrotingspost, begrotingswijziging of jaarrekening.
- De toe te rekenen rente aan de algemene reserves wordt niet aan de reserve toegevoegd maar komt als bate in de exploitatie.
- Onttrekkingen aan de algemene reserves vinden alleen plaats na besluit van de raad.
- Het saldo aan een reserve mag door onttrekkingen niet negatief worden.

3.2 Bestemmingsreserves

3.2.1 Instellingscriteria bestemmingsreserves

Voor het instellen van een bestemmingsreserve worden de volgende criteria gehanteerd:

- Een bestemmingsreserve wordt ingesteld om geld te reserveren voor toekomstige lasten, bijvoorbeeld de reserve Wegen en bruggen.
- Er ligt een concreet plan aan ten grondslag, waaruit het doel en de bestedingswijze van de reserve blijkt. Zodra dit plan is afgerond kan de reserve worden opgeheven.
- Een bestemmingsreserve kan ook een algemeen doel hebben waaruit via afzonderlijke besluitvorming middelen beschikbaar gesteld worden.
- Het instellen van een bestemmingsreserve dient bij een raadsbesluit plaats te vinden. Bij een voorstel voor de instelling van een bestemmingsreserve moet worden aangegeven:
 - het specifieke doel van de reserve;
 - de voeding van de reserve;
 - de maximale hoogte van de reserve;
 - indien van toepassing de einddatum.
- Bij de start bedraagt de omvang van een bestemmingsreserve minimaal € 75.000. Lagere bedragen lopen via de jaarlijkse exploitatie, tenzij een specifiek besluit genomen is om hiervan af te wijken.
- Het doel van een egaliseringsreserve is te komen tot een gelijkmatige verdeling van baten en de lasten over meerdere boekjaren.

3.2.2 Mutaties bestemmingsreserves

Het muteren op de bestemmingsreserves vindt op de volgende wijze plaats:

- Toevoegingen aan reserves moeten altijd door de raad worden goedgekeurd.
- Aan de bestemmingsreserves wordt geen rente toegerekend maar komt als baten in de exploitatie. Een uitzondering hierop betreft de bestemmingsreserve Gezondheidszorg voormalig Beilen. Dit is conform de voorwaarde waarop destijds de schenking van het Groene Kruis is aanvaard.
- Onttrekkingen aan reserves vinden alleen plaats na besluit van de raad.
- Bestemmingsreserve mogen niet negatief zijn.
- De onttrekking aan reserves is gelijk aan de werkelijke lasten.

3.2.3 Opheffen reserves

Wanneer het doel is gerealiseerd of het doel is vervallen dan wordt de reserve opgeheven. Het opheffen van een reserve kan alleen met instemming van de raad. Het saldo van een opgeheven bestemmingsreserve komt ten gunste van de exploitatie tenzij met een afzonderlijk besluit hiervan wordt afgeweken.

3.2.4 Wijzigen van doel of bestemming

Als het doel van een reserve in belangrijke mate wijzigt dan dient de reserve vrij te vallen en zal een gewijzigde reserve opnieuw door de raad moeten worden vastgesteld.

3.2.5 Presentatie in de jaarrekening

In de jaarrekening worden toevoegingen en onttrekkingen aan de bestemmingsreserves verwerkt tot maximaal de bedragen die op begrotingsbasis door de raad zijn goedgekeurd. Bij overschrijding van deze maximale bedragen moet voor het verschil bij resultaatbestemming een afzonderlijk raadsbesluit worden genomen. Bij de jaarrekening vindt de toetsing plaats of een reserve in stand moet blijven.

Conform artikel 54 van het BBV dient in de toelichting op de balans de aard en de reden van elke reserve en de mutaties (toevoegingen en onttrekkingen) te worden vermeld. Een totaal overzicht geeft per reserve inzicht in:

- Het saldo aan het begin van het boekjaar;
- De toevoegingen of onttrekkingen uit hoofde van het voorgaande boekjaar;
- De toevoegingen of onttrekkingen bij het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening;
- De verminderingen in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd;
- Het saldo aan het einde van het boekjaar.

3.3 Voorzieningen

3.3.1 Instellingscriteria voorzieningen

Voor het instellen van een voorziening worden de volgende criteria gehanteerd:

- Een voorziening wordt ingesteld bij verplichtingen en verliezen, waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaarniveau;
- Voor op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen, waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten, dienen voorzieningen te worden gevormd.
- De nog niet bestede middelen, verkregen van derden, niet zijnde Europese en Nederlandse overheidslichamen, worden tot de voorzieningen gerekend. De nog niet bestede middelen, verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, komen onder de overlopende passiva op de balans.

3.3.2 Mutaties voorzieningen

Het muteren op voorzieningen vindt op de volgende wijze plaats:

- Voorzieningen dienen dekkend te zijn voor de verplichtingen en risico's waarvoor ze zijn gevormd. Toevoegingen moeten zijn gebaseerd op de gewenste of noodzakelijke omvang.
- Voorzieningen ter egalisatie van kosten worden afgestemd op de door de raad bepaalde kaders (in het bijzonder de beheersplannen).
- Indien een voorziening een omvang heeft bereikt die hoger is dan het noodzakelijke niveau, valt het meerdere vrij ten gunste van de exploitatie. Bij tekorten moeten de voorzieningen worden aangevuld.
- Op grond van artikel 45 van het BBV is het niet toegestaan om rente toe te rekenen aan de voorzieningen.
- Er mogen alleen kosten ten lasten van de voorziening worden gebracht die betrekking hebben op de verplichting of het risico waarvoor de voorziening is gevormd. Bij het vormen van de voorziening komt de dotatie ten laste van de exploitatie. Onttrekkingen aan de voorziening worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.
- Goedkeuring van de bestedingen vindt vooraf plaats door het nemen van een raadsbesluit over de vorming van voorzieningen ter egalisatie van kosten en de vaststelling van beheersplannen die daar aan ten grondslag liggen en het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen waarin toevoegingen en bestedingen worden aangegeven.
- Achteraf vindt door het vaststellen van de jaarrekening de verantwoording van de toevoegingen en de onttrekkingen van elke voorziening plaats.

3.3.3 Opheffen voorzieningen

Voorzieningen worden opgeheven als de verplichting en/of het risico waarvoor de voorziening is gevormd is vervallen.

Voorzieningen ter egalisatie van kosten worden opgeheven na een besluit van de raad.

Wanneer een voorziening wordt opgeheven valt een eventueel saldo vrij ten gunste van de exploitatie.

3.3.4 Wijzigen van doel of bestemming

Het doel van voorziening kan niet wijzigen. Het verplichtende karakter en de strakke kaders van een voorziening biedt geen mogelijkheid om het doel te wijzigen. Indien het doel niet meer bestaat of wijzigt, wordt de voorziening opgeheven.

3.3.5 Presentatie in de jaarrekening

Jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening worden de voorzieningen beoordeeld.

Voorzieningen dienen dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

Tussentijdse aanpassingen worden gemeld in de voor- of najaarsnota.

Conform artikel 55 van het BBV moeten in de toelichting op de balans de aard en de reden van elke voorziening en de mutaties (toevoegingen en bestedingen) worden vermeld. In een totaaloverzicht wordt per voorziening inzicht gegeven in:

- Het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
- De toevoegingen;

- Ten gunste van de exploitatie (rekening van baten en lasten) vrijgevallen bedragen;
- De aanwendungen;
- Het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

3.4 Renteberekening reserves en voorzieningen

Conform de volgende stellige uitspraak van de BBV berekenen we jaarlijks de bespaarde rente:

Als er wel een rentevergoeding over het eigen vermogen en/of de voorzieningen wordt berekend, dan is deze vergoeding maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen.

Hierbij worden de volgende beleidsuitgangspunten gehanteerd:

- Het rentepercentage is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen.
- De rente wordt berekend over de stand per 1 januari van het boekjaar;
- De berekende rente wordt jaarlijks als algemeen dekkingsmiddel ten gunste gebracht van de exploitatie;
- Uitgezonderde hierop is de bestemmingsreserve Gezondheidszorg voormalig Beilen. Deze rentevergoeding wordt jaarlijks toegevoegd aan deze bestemmingsreserve.

4 Actueel overzicht reserves en voorzieningen

In dit hoofdstuk worden de reserves en voorzieningen beschreven.

Per reserve of voorziening wordt het volgende beschreven:

- Doel
- Voeding
- Noodzakelijk niveau
- Eventuele claims

De volgende reserves zijn aanwezig en worden in paragraaf 4.1 toegelicht:

Algemene reserves Algemeen Weerstandsvermogen Weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie
Bestemmingsreserves: Egalisatie tarief afvalstoffenheffing Algemene bestemmingsreserve Dienstverleningsprogramma Jeugdgezondheidszorg BDU CJG Gezondheidszorg voormalige gemeente Beilen Sociaal domein Maatregelen Klimaatadaptatie Algemene reserve Breedband Dekking kapitaallasten Wegen en bruggen Onderhoud gebouwen Riolering Vervangingsinvesteringen
Voorzieningen Voorziening APPA-pensioenen Voorziening voormalig personeel Voorziening riolering Voorziening APPA-wachtgelden Voorziening loonkosten

4.1 Overzicht reserves

Naam van de reserve:		Algemene reserve
Doel	De algemene reserve wordt gebruikt als buffer voor onvoorzienbare incidentele uitgaven en voor andere niet voorzienbare financiële risico's	
Voeding	Dotaties aan deze reserve komen uit de algemene middelen	
Minimale / maximale omvang	De omvang van de algemene reserve wordt gesteld op € 3 miljoen. Tenzij de risicoanalyse volgens de nota weerstandsvermogen en risicomanagement aanleiding geven om het bedrag aan te passen.	
Verwachte bestedingen /onttrekking	Geen.	

Naam van de reserve:		Weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie
Doel	Deze algemene reserve dient als buffer om financiële tegenvallers in de bouwgrondexploitatie op te vangen.	
Voeding	Positieve resultaten op basis van tussentijdse winstneming of van afgesloten plannen worden toegevoegd aan deze reserve. Evenals de bijdragen fonds bovenwijkse voorzieningen plan Nagtegaal .	
Minimale / maximale omvang	Aan de omvang van de algemene reserve bouwgrondexploitatie wordt geen bodem of plafond ingesteld	
Verwachte bestedingen /onttrekking	Afhankelijk van de uitkomsten van de jaarlijkse actualisatie van de dynamische kostprijsberekeningen of afzonderlijke besluitvorming die leiden tot afwaardering van de boekwaarden.	

Naam van de reserve:		Egalisatie tarief afvalstoffenheffing
Doel	Deze bestemmingsreserve is ingesteld om schommelingen in de tariefstelling afvalstoffenheffing op te kunnen vangen.	
Voeding	Het verschil tussen de jaarlijkse kosten van de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen en de opbrengst uit de afvalstoffenheffing wordt via resultaatbestemming met de reserve vereffend.	
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing. Door te sturen op het tarief wordt het saldo niet te hoog of te laag.	
Verwachte bestedingen /onttrekking	Het jaarlijks saldo van de baten en lasten afvalstoffenheffing inclusief btw binnen de exploitatie wordt verrekend met deze reserve. Hiernaast wordt het positieve saldo van de reserve incidenteel aangewend voor het vaststellen van lagere tarieven afvalstoffenheffing voor een betreffend jaar.	

Naam van de reserve:		Algemene bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om middelen te reserveren voor het dekken van incidentele exploitatiebudgetten of de afschrijvingskosten van investeringsprojecten.	
Voeding	Het resultaat na bestemming volgend uit de voor- en najaarsnota en/of de programmarekening, tenzij de raad een besluit neemt om hiervan af te wijken.	
Minimale / maximale omvang	Er wordt geen minimale of maximale omvang vastgelegd voor deze reserve	
Verwachte bestedingen /onttrekking	Op grond van een raadsbesluit wordt gelden incidenteel beschikbaar gesteld voor projecten.	

Naam van de reserve:		Openbare verlichting
Doel	De reserve heeft als doel het realiseren van het "Uitvoering beleidsplan Verduurzaming openbare verlichting 2014-2023".	
Voeding	Het restant van het jaarlijks budget van € 50.000 voor uitvoering beleidsplan en de overige exploitatiebudgetten van het product Openbare verlichting worden toegevoegd aan de reserve.	
Minimale / maximale omvang	De schatting is dat voor de totale periode circa € 900.000 noodzakelijk is.	
Verwachte bestedingen /onttrekking	De bij de jaarrekening gereserveerde bedragen worden in het volgende jaar weer toegevoegd aan de exploitatie van het product Openbare verlichting.	

Naam van de reserve:		Jeugdgezondheidszorg BDU CJG
Doel	Het doel van de reserve is om de middelen bestemd voor de jeugd(gezondheids)zorg daarvoor beschikbaar te houden.	
Voeding	Deze reserve wordt niet meer gevoed.	
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing.	
Verwachte bestedingen /onttrekking	Tot en met 2027 wordt jaarlijks € 47.000 onttrokken.	

Naam van de reserve:		Gezondheidszorg voormalige gemeente Beilen
Doel	De voormalige gemeente Beilen heeft in het verleden een schenking van het Groene Kruis aanvaard. De schenking is beschikbaar gesteld onder de voorwaarde dat een gemeentelijk fonds gezondheidszorg werd ingesteld voor de bekostiging van projecten in de gezondheidszorg in het algemeen.	
Voeding	De omvang van het fonds groeit door de jaarlijkse dotatie van de toegerekende rente.	
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing	
Verwachte bestedingen /onttrekking	Afhankelijk van verzoeken om een beroep op deze reserve te doen.	

Naam van de reserve:		Sociaal domein.
Doel	Deze reserve is bedoeld als buffer voor eventuele tekorten en/of investeringen in het sociaal domein.	
Voeding	Positieve saldo's in de exploitatie van de producten sociaal domein worden toegevoegd.	
Minimale / maximale omvang	Jaarlijks wordt bij de jaarrekening getoetst of de omvang toereikend is en er al dan niet toevoeging moet plaatsvinden.	
Verwachte bestedingen /onttrekking	De budgetten voor het sociaal domein staan onder druk. Deze reserve kan de eerste financiële tekorten opvangen zonder direct structureel te moeten bezuinigen.	

Naam van de reserve:		Maatregelen Klimaatadaptatie
Doel	Deze reserve heeft als doel uitvoering te geven aan maatregelen in het kader van klimaatadaptatie	
Voeding	Niet van toepassing	
Minimale / maximale omvang	De huidige reserve is toereikend	
Verwachte bestedingen /onttrekking	In de komende periode wordt het beleid voor klimaatadaptatie geschreven. Voor 2020 is begroot om het totale saldo van deze reserve te bestemmen. Hiermee kan de reserve na 2020 komen te vervallen.	

--	--

Naam van de reserve:		Algemene reserve breedband
Doel	Deze reserve heeft als doel het volledig afdekken van het risico met betrekking tot de verstrekte geldlening aanleg glasvezelkabel buitengebied	
Voeding	Naast de storting van € 2.750.000 wordt minimaal de eerste 5 jaar het positief verschil van de rentebaten toegevoegd aan de reserve.	
Minimale / maximale omvang	Deze reserve is minimaal gelijk aan de omvang van de geldlening	
Verwachte bestedingen /onttrekking	Door het aflossen van de verstrekte geldlening wordt het risico ook lager. Hierdoor kan jaarlijks de reserve met het aflossingsbedrag worden verlaagd.	

Naam van de reserve:		Reserve Wegen en bruggen.
Doel	Deze reserve heeft als doel het meerjarig financieren van de afschrijvingskosten van de investeringen die voortvloeien het beleidsplan voor wegen en bruggen.	
Voeding	Naast een eenmalige storting wordt jaarlijks structureel € 334.000 (exclusief indexering) toegevoegd en worden vanuit de onderuitputting bedragen toegevoegd om tot de totale noodzakelijke omvang te komen. In het jaar 2027 moet de totale reserve voldoende zijn om de afschrijvingen van de totale investeringen te kunnen bekostigen.	
Minimale / maximale omvang	De totale omvang voor de periode 2018 -2027 wordt geraamd op circa € 14,5 miljoen.	
Verwachte bestedingen /onttrekking	Jaarlijks worden de afschrijvingsbedragen van de betreffende investeringen onttrokken aan de reserve.	

Naam van de reserve:		Reserve dekking kapitaallasten
Doel	Deze reserve heeft als doel het kunnen dekken van de afschrijvingsbedragen van investeringen die conform de regels moeten worden afgeschreven.	
Voeding	Incidentele middelen om toekomstige afschrijvingen te kunnen bekostigen.	
Minimale / maximale omvang	De minimale omvang van deze reserve is gelijk aan het totaal van afschrijvingslasten dat hieruit moet worden gedekt	
Verwachte bestedingen /onttrekking	Jaarlijks wordt de afschrijvingsbedragen van de betreffende investeringen onttrokken aan de reserve..	

Naam van de reserve:		Reserve riolering
Doel	Deze reserve heeft als doel om overschotten binnen de riolering beschikbaar te houden.	
Voeding	Incidenteel, overschotten op de rioolexploitatie worden toegevoegd aan deze reserve.	
Minimale / maximale omvang	Er is geen maximale omvang vastgesteld.	
Verwachte bestedingen /onttrekking	Dit is afhankelijk van de nog te bepalen bestemmingen.	

Naam van de reserve:		Egalisatiereserve Onderhoud gebouwen
Doel	Deze bestemmingsreserve is ingesteld om de jaarlijks schommelende onderhoudskosten gemeentelijke gebouwen (exclusief schoolgebouwen), op basis van het meerjarig onderhoudsplan, te kunnen bekostigen.	
Voeding	De reserve wordt gevoed door een jaarlijks geïndexeerde dotatie vanuit de algemene middelen. Hiertegenover staat het geplande onderhoud. Het verschil wordt toegevoegd of onttrokken aan de reserve.	
Minimale / maximale omvang	Voor minimaal 10 jaar moeten de onderhoud werkzaamheden van het meerjarig onderhoudsplan bekostigd kunnen worden uit het jaarlijks beschikbare budget in combinatie met het saldo van de reserve.	
Verwachte bestedingen /onttrekking	Door deze reserve worden jaarlijkse schommelingen tussen de noodzakelijke onderhoudsuitgaven en het beschikbare onderhoudsbudget binnen de exploitatie opgevangen	

Naam van de reserve:		Egalisatiereserve Vervangingsinvesteringen
Doel	Deze bestemmingsreserve is ingesteld om de jaarlijkse (schommelende) kapitaallasten van de vervangingsinvesteringen van materieel, meubilair en automatiseringsmiddelen te dekken.	
Voeding	In de begroting wordt jaarlijks aan de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen een geïndexeerd bedrag toegevoegd.	
Minimale / maximale omvang	Het noodzakelijke niveau wordt bepaald door de schommelende effecten van de totale meerjaren vervangingsinvesteringen. Voor minimaal 10 jaar moeten de kapitaallasten van het meerjarig vervangings investeringsplan bekostigd kunnen worden uit het jaarlijks beschikbare budget in combinatie met het saldo van de reserve.	
Verwachte bestedingen /onttrekking	Uit deze reserve wordt jaarlijks een bedrag onttrokken om de kapitaallasten van de vervangingsinvesteringen in dat jaar te bekostigen.	

4.2 Overzicht voorzieningen

Naam van de voorzieningen		APPA-regeling
Doel	Deze voorziening is ingesteld voor het afdekken van het risico op (overdracht c.q. uitbetalen van) pensioenaanspraken voor voormalige wethouders en gebaseerd op wettelijke verplichtingen.	
Voeding	Jaarlijks wordt berekend welke bijdrage aan de voorziening moet worden toegevoegd om de toekomstige pensioenaanspraken van voormalige wethouders te kunnen betalen.	
Minimale / maximale omvang	Jaarlijks wordt het noodzakelijke niveau vastgesteld op basis van een actuele berekening. Hierbij wordt dan rekening gehouden met de factoren zoals rente, sterftekansen en kostenopslagen.	
Verwachte bestedingen /onttrekking	Bij het behalen van de gepensioneerde leeftijd vinden jaarlijks uitbetalingen van het APPA-pensioen plaats.	

Naam van de voorzieningen		Voormalig personeel
Doel	Deze voorziening is ingesteld voor kosten van voormalig personeel.	
Voeding	In 2015 is de voorziening ingesteld met een eenmalige storting.	
Minimale / maximale omvang	De verplichtingen moeten kunnen worden betaald.	
Verwachte bestedingen /onttrekking	Jaarlijks wordt conform afspraak circa € 8.000 onttrokken.	

Naam van de voorzieningen		Riolering
Doel	Deze voorziening is ingesteld ter dekking van investeringen (Kapitaallasten) en onderhoudslasten met betrekking tot onderhoud en vervanging van bestaande vrijverval riolering, drukriolering, technische installaties en IBA's. Doel is om sterke fluctuaties in de tariefstelling te voorkomen.	
Voeding	De basis is het vastgesteld watertakenplan Fluvius. Door jaarlijkse actualisatie van de budgetten wordt het begrotingssaldo van de rioleringsproducten toegevoegd.	
Minimale / maximale omvang	Het benodigde minimale of maximale saldo is gebaseerd op het vastgestelde watertakenplan Fluvius, dat iedere zes jaar wordt geactualiseerd. Het saldo moet voldoende zijn om de schommelingen in de rioolheffing te kunnen opvangen.	
Verwachte bestedingen /onttrekking	De werkelijke investeringskosten worden jaarlijks onttrokken aan de voorziening.	

Naam van de voorzieningen		Wachtgeld bestuurders
Doel	Deze voorziening is ingesteld voor het afdekken van het risico op (overdracht c.q. uitbetalen van) wachtgelden t.b.v. bestuurders.	
Voeding	Incidenteel uit de exploitatie en/of gedeeltelijke bijdrage andere werkgever.	
Minimale / maximale omvang	De omvang is gelijk aan het totaal aan uitkeringsverplichtingen voor wachtgeld op grond van de APPA.	
Verwachte bestedingen /onttrekking	De verwachting is dat de besteding in 2019 plaatsvindt met kleine uitloop naar 2020 en 2021.	